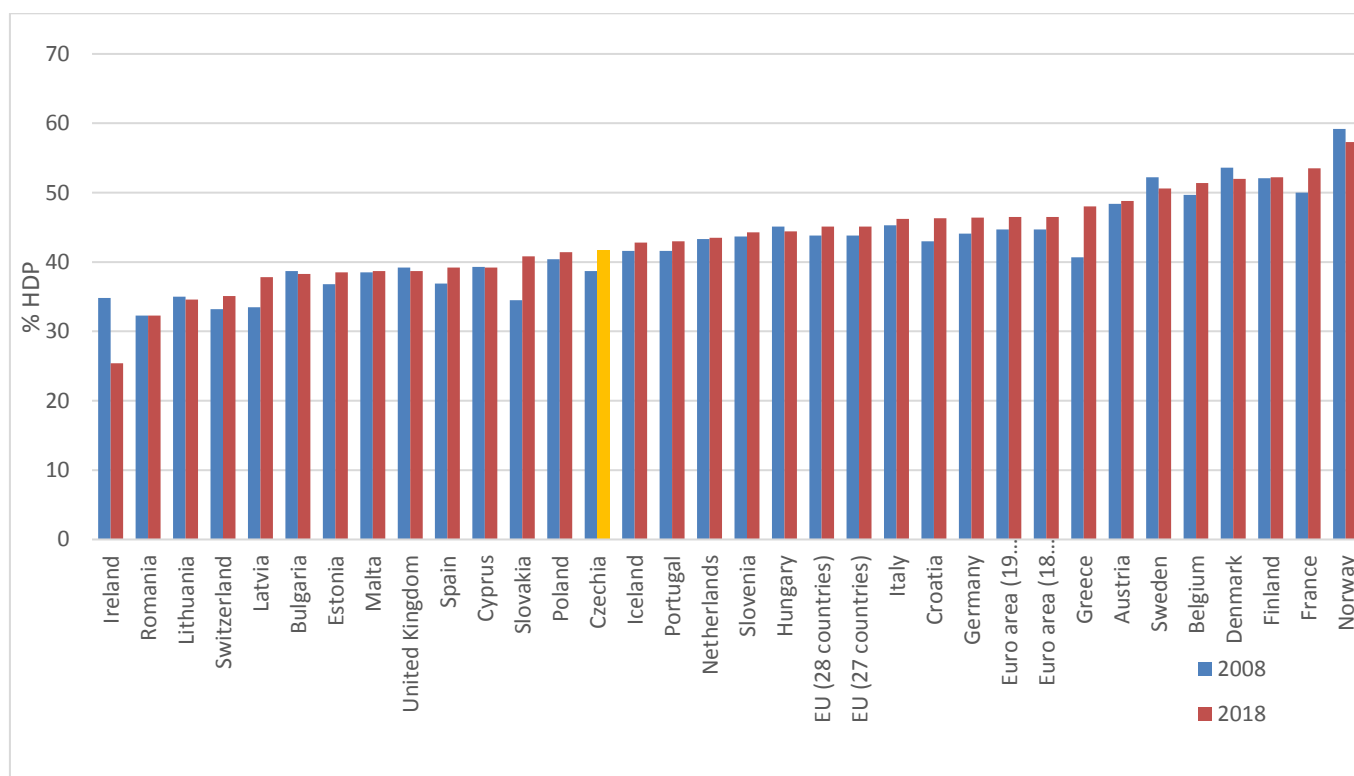

Cvičení č. 9 – Veřejné příjmy a daňová teorie I

1. Veřejné příjmy

- Co všechno lze zahrnout do veřejných příjmů v ČR? Pokuste se vyjmenovat několik skupin veřejných příjmů a do každé skupiny zařadit různé zdroje veřejných příjmů. (např. daňové příjmy – jednotlivé daně, sociální a zdravotní pojištění; nedaňové příjmy – příjmy rozpočtů za služby, které jsou poskytovány veřejnosti, přijaté vratky dotací, pokuty a jiné sankční platby; kapitálové příjmy, ostatní)
- Která skupina příjmů tvoří největší díl veřejných příjmů?
- V čem spočívá důležitost veřejných příjmů, k čemu slouží? (rozpočtové omezení)
- Jaká je plánovaná výše veřejných příjmů pro rok 2017? Jak se vyvíjely veřejné příjmy v minulých letech a jaký vliv na ně měla ekonomická krize?
- Srovnajte velikost veřejných příjmů s velikostí veřejných výdajů
- Jaká je výše veřejných příjmů k HDP v ČR a ostatních zemích v roce 2016?
- Co vyplývá z výše uvedených otázek pro ČR?

Graf: Vlášní příjmy v zemích Evropy (2017, v % HDP)

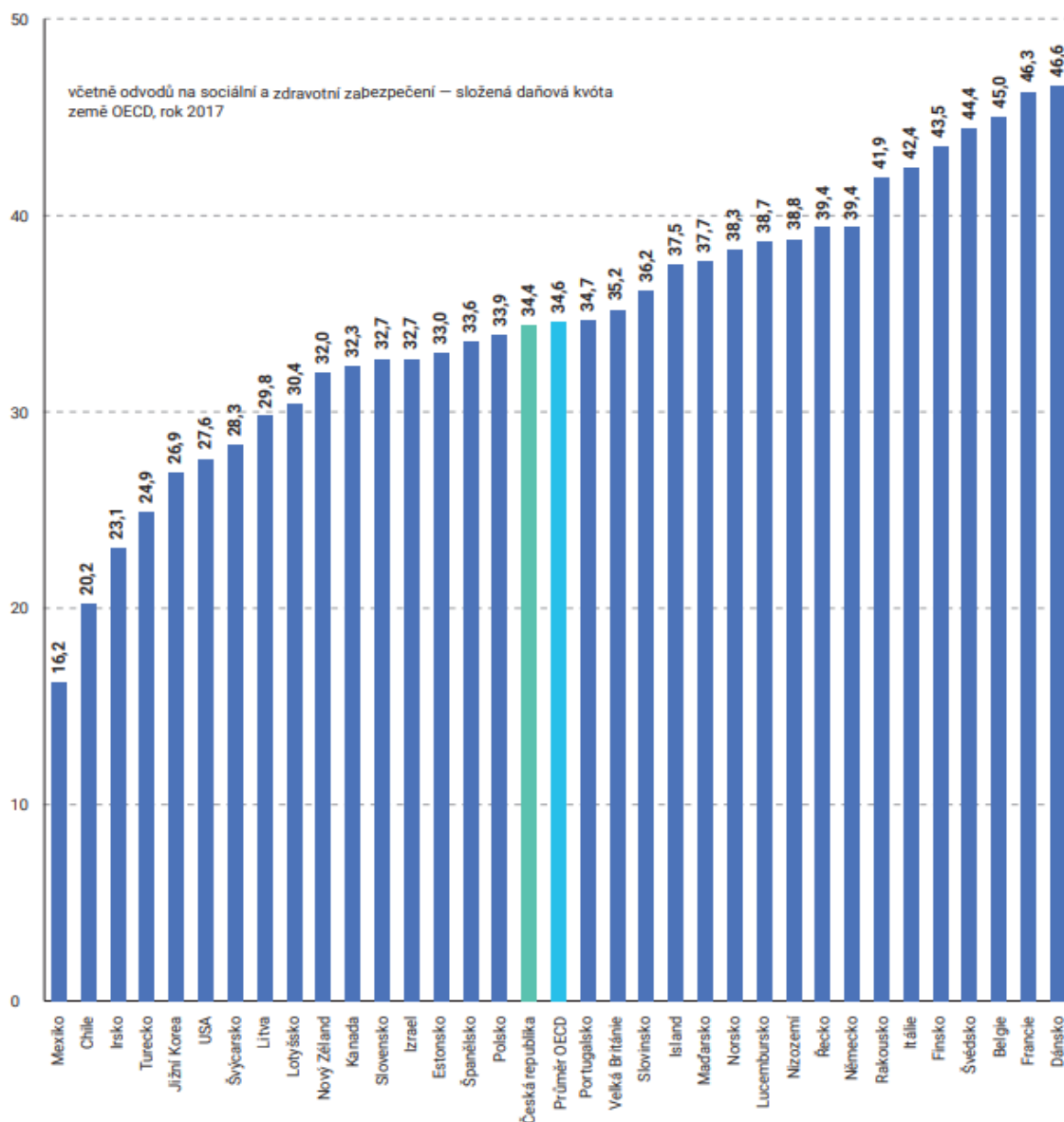
Zdroj: Eurostat (2019)

2. Daňová kvóta

- Co znamená daňová kvóta (úroveň daňové zátěže, v zemi, podíl daní na HDP)?
- Jaký je rozdíl mezi složenou a jednoduchou daňovou kvótou?
- Jak se vyvíjela česká daňová kvóta? Jak je to v ostatních zemích Evropy (viz následující graf)?

Graf: Složená daňová kvóta – mezinárodní srovnání (2017, % HDP)

KOLIK STÁTY OECD VYBRALY CELKEM NA DANÍCH V % HDP

Zdroj: MFČR (2019)

Tabulka: Vývoj daňové kvóty v ČR (% HDP)

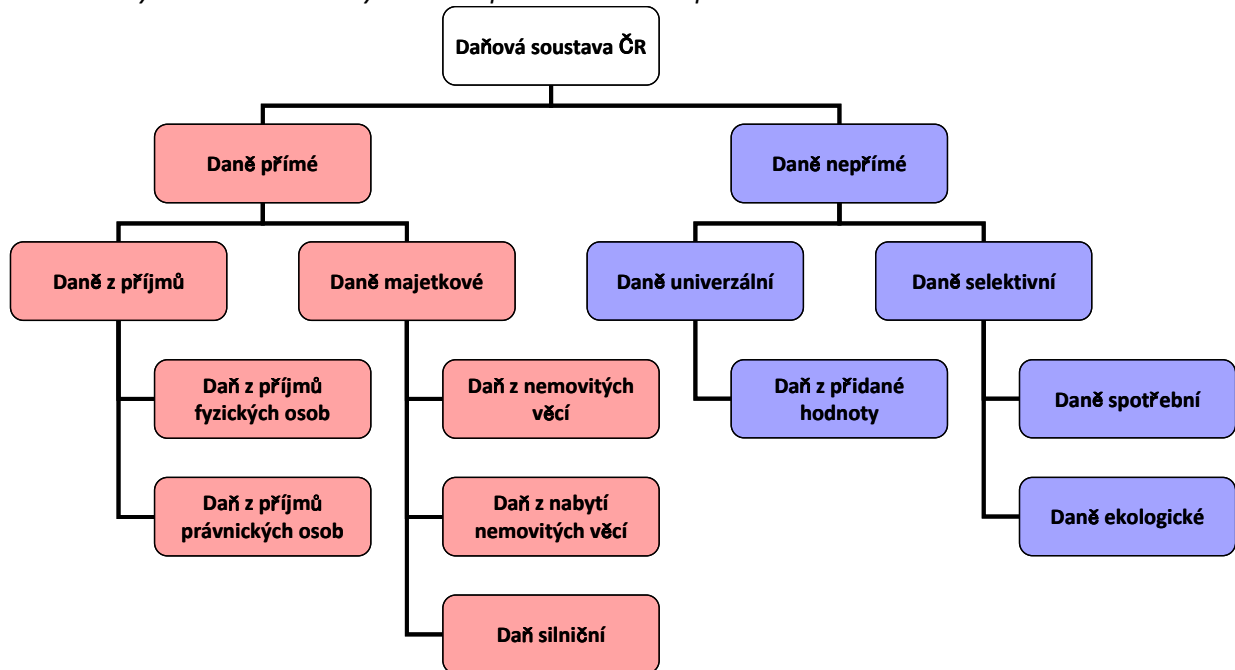
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 oč.sk.	2019 návrh
jednoduchá daňová kvóta v %	18,4	18,8	18,6	18,3	19,1	19,4	19,8	19,9
složená daňová kvóta v %	33,1	33,5	33,0	32,6	33,6	34,3	35,3	35,7

Zdroj: MF ČR (2019)

- Lze podle daňové kvóty usuzovat na charakter daňové soustavy a systém zdanění v určité zemi?

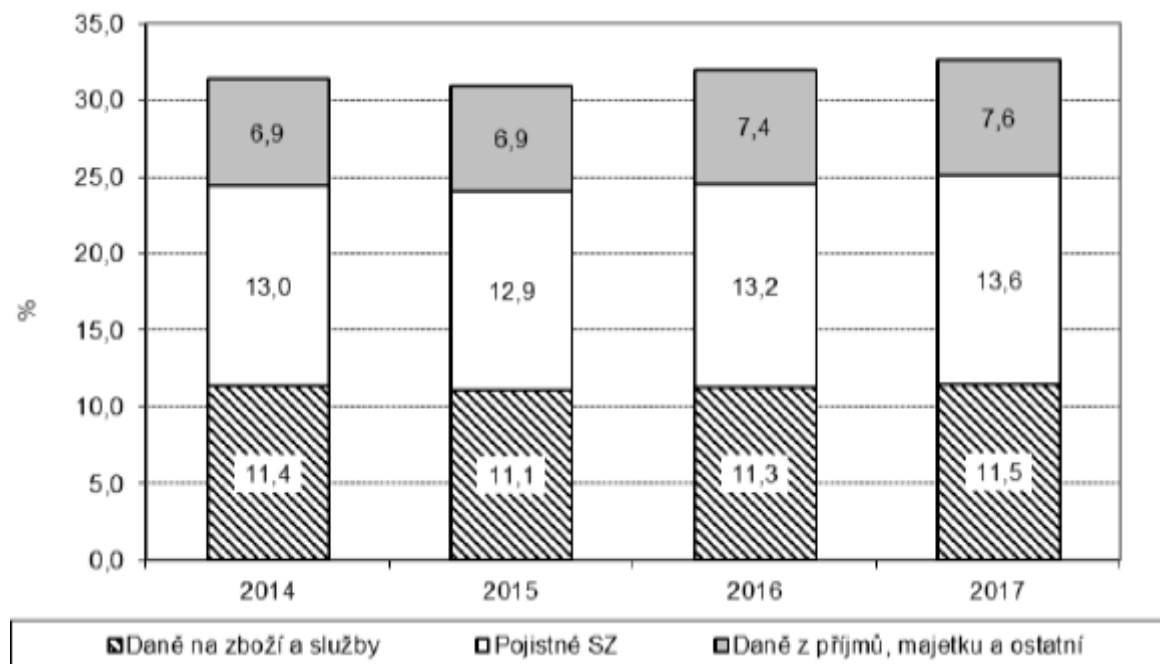
3. Daňová soustava ČR

- Pokuste se definovat daň, co v souvislosti s daňovými příjmy znamená princip neekvivalence, nedobrovolnost a nenávratnost?
- Jaký je rozdíl mezi daní a poplatkem? Pokuste se vymežit hlavní rozdíly. Jaké poplatky znáte? (*správní, soudní, místní*)
- Jaké funkce daně plní. Ke každé funkci řekněte alespoň jeden příklad. (*alokační, redistribuční a stabilizační*)
- Popište daňovou soustavu ČR. Charakterizujte jednotlivé daně, jejich sazby, termín placení, kdo je správcem daně?
- Každá daň má určité charakteristiky. Podle nich můžeme daně třídit např.:
  - o Podle subjektu – plátce x poplatník (*U jakých daní je poplatník shodný s plátcem?*)
  - o Podle vazby na důchod poplatníka – daně přímé a nepřímé
  - o Podle předmětu – daně důchodové, spotřební, majetkové (*dříve existovala i daň z hlavy*)
  - o Podle sazby daně – pevná a procentní (*progresivní, proporcionální, degresivní*) sazba
- Ke každému bodu uveďte příklad z české daňové soustavy
- Návrhy i na zavedení nových daní – *povodňová daň apod.*

4. Daňové příjmy v ČR

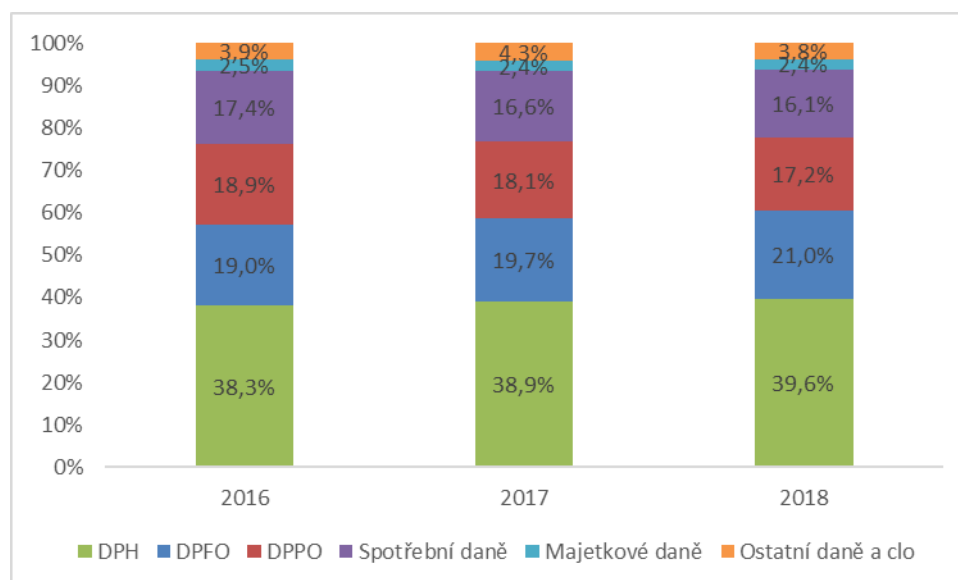
Graf: Vývoj podílu výnosu daní na HDP (v %)

Zdroj: PSP ČR (2018a)

- Která daň má největší podíl na daňových příjmech v ČR?
- Proč řadíme odvody sociálního a zdravotního pojištění k daňovým příjmům?
- Jak se vyvíjely daňové příjmy v ČR (viz následující graf)?

Graf: Struktura daňových příjmů ČR podle rozpočtové skladby (v %)

Zdroj: MF ČR. Návrh státního závěrečného účtu za rok 2018

5. Seminární práce:

Téma 11: Dopad změny DPH na občany

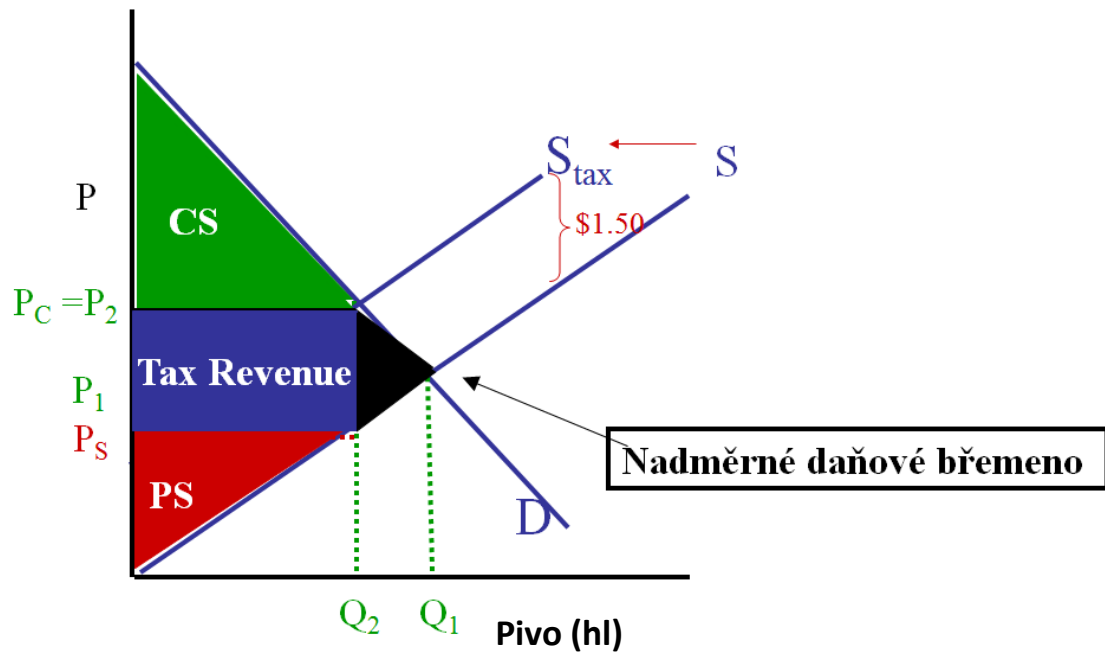
- Popište podobu DPH, způsob jeho harmonizace, pozornost věnujte vývoji základu daně a sazeb
- Na základě provedených studií představte dopad změn DPH na českou společnost (např. IDEA)
- Popište metodiku měření incidence DPH z uvedených studií a diskutujte jejich slabiny
- Udělejte stručné mezinárodní srovnání sazeb DPH v různých vybraných zemích

6. Nepřímé daně

- DPH: univerzální, nepřímá, největší „daň“, sazby daně jsou v roce 2019 základní, snížená a druhá snížená (21 %, 15 %, 10 %), harmonizace s EU, problém, které položky mohou být zdaněny sníženou sazbou (potraviny), (snížená sazba na pivo?).
- Spotřební daň: selektivní, nepřímá, velký výnos (minerální oleje, tabákové výrobky, alkohol; nově „ekologické“), většinou paušální daň (daň na množství), cigarety – paušál i valorická, harmonizace s EU – minimální sazby daně, dočasné a trvalé výjimky ze zdanění
- Ekologické: od 2008, charakter spotřebních daní (zemní plyn, pevná paliva, elektřina)
- Clo: je to daň?, nepřímá, zanedbatelný výnos, záleží na struktuře obchodu (které země a které komodity), dnes ze 75 % výnos rozpočtu EU (25 % výnosu zůstává členské zemi na administrativu)

7. Efektivnost daní, daňové břemeno

- Existují ještě nějaké další náklady související s výběrem daní? Jaké dodatečné náklady, kromě samotného zaplacení daně vnímáte vy?
  - o Přímé administrativní náklady (např. spojené s výběrem daní)
  - o Nepřímé administrativní náklady (nese soukromý sektor)
- Ztráta mrtvé váhy
  - o Představte si, že neexistují daně. Na trhu piva se bude prodávat tolik hektolitrů, kolik si zákazníci přejí a výrobci jsou schopni vyrábět → utvoří se rovnováha. Poté se vláda rozhodne, kvůli zachování zdraví obyvatelstva a svým zvyšujícím se výdajům zavést spotřební daň na pivo (\$1.50). Protože je to nepřímá daň, výrobci přenesou tento „dodatečný náklad“ na své spotřebitele a stoupne cena piva. Lidé tak budou nuceni vzhledem ke svým omezeným příjmům snížit spotřebu piva a nahradí ho např. vínem, které je levnější, prodá se méně hektolitrů piva a výrobci omezí svojí výrobu.
  - o K jakým ztrátám a výnosům a na jaké straně (spotřebitel, výrobce, stát) v této situaci došlo?

Daňové břemeno = daň + nadměrné daňové břemeno + administrativní náklady

8. Daňový přesun a dopad

- Daňová incidence
- V různé míře dochází k přesunu daně do nákladů, nájemného apod. → v různé míře se přenáší daňové zatížení na jiný subjekt. Tedy může být rozdíl mezi zákonným dopadem daně a skutečným dopadem daně
- Např. pronajmete si byt a váš pronajímatel do ceny nájmu započte daň z příjmu z nájemného, kterou musí on pravidelně platit
- Na trhu kterých služeb nebo zboží lze pozorovat velkou daňovou incidencí?
- Lze nějak omezit, popř. zabránit daňové incidencí?

9. Doporučená literatura a odkazy

EUROSTAT (2018). Total general government revenue (% of GDP) [online]. Dostupné z: <<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00021&plugin=1>>

MFČR (2019). Rozpočet v kostce 2018 [online]. Dostupné na: <<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2018-31944>>

MF ČR (2019). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2020 [online]. Dostupné z <<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2019/vladni-navrh-zakona-o-statnim-rozpocetu-c-36270>>.

MFČR. Návrh státního závěrečného účtu za rok 2018. [online]. Dostupné z: <<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2018/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2018-36452>>

PEKOVÁ, J. Veřejné finance – úvod do problematiky. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2008. 508 s. ISBN 978-80-7357-358-4

- kapitola 6: Veřejné příjmy str. 294 – 344
- kapitola 7: Úvod do daňové teorie, str. 377-403

HAMERNÍKOVÁ, B.; MAAVTOVÁ, A. a kol. Veřejné finance. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. 364 s. ISBN 978-80-73577-301-0

- Veřejné příjmy - charakteristika, druhy a členění, str. 118 – 135

STRECKOVÁ, Y., MALÝ, I. Veřejná ekonomie pro školu i praxi. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 1998. xii, 214 s. ISBN 80-7226-112-6.

- Kapitola IX. Veřejné příjmy, str. 123 – 131
- Kapitola X. Úvod do daňové teorie, str. 133 - 147